

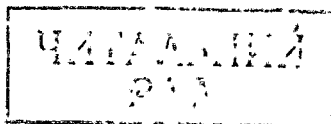
УДК 33(063)
733

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ МІЖНАРОДНИКІВ
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ОБЛАСНА СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ «ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ» БУРГАС (БОЛГАРІЯ)
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ШОТА РУСТАВЕЛИ, БАКУ
(ВІРМЕНІЯ)
КАНАДСЬКЕ БЮРО МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ
ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

ХІІІ МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
заочна

ЧЕРКАСИ ЧДТУ 2012

безліч. Але їх можна ліквідувати, враховуюче міцне підґрунття та переваги регіону. Потрібно лише обрати правильний шлях та стратегічний напрямок розвитку АПК.

Агропромисловий кластер представляє собою групу виробничих підприємств, не виробничих організацій, для яких співробітництво в межах кластеру дозволяє створити локально сконцентрований ринок праці, підсилити процес спеціалізації та поділу праці між фірмами, зменшувати вартість одиниці продукції, виготовленої завдяки спільній діяльності. Виникає можливість економити кошти завдяки повторюваності контактів між учасниками, зменшити вартість одиниць технологічної послуги, наданої членом кластеру, знизити витрати через відсутність посередницьких організацій між учасниками, можливість пропонувати і проводити субконтрактацію з боку тих замовлень, виконання яких ускладнюється через брак потужностей, можливість підвищення гнучкості та використання інноваційного потенціалу, переваги в доступі до нових технологій, виникнення ефекту синергії, можливість посилювати міжфірмові потоки ідей та інформації завдяки обміну між фірмами-співробітниками при виконанні спільної роботи, у рамках контактів з постачальниками, через соціальні міжфірмові зв'язки.

Кластер дає змогу більш швидко та ефективно розподілити нові знання та наукові відкриття, сконцентруватися на бізнес процесах, що забезпечують найбільшу додану вартість, ефективне залучення та використання інвестицій, впровадження інноваційних технологій та технологічних розробок безпосередньо проектними інститутами у виробництво на підприємствах, які є членами кластеру. Взаємодія підприємств в межах кластеру, об'єднання їх зусиль дає можливість підвищити продуктивність праці, прибутковість виробництва, посилити конкурентоспроможність кожного учасника кластеру, ефективність діяльності кожного з них та зміцнити становище на ринку.

Отже, забезпечення ефективного розвитку АПК Черкаської області та підвищення конкурентної спроможності економіки регіону в цілому, можливо досягти завдяки поєднанню досягнень науки, освіти, виробництва та підприємницької ініціативи за активного державного сприяння та підтримки моделі кластерного розвитку.

Література

1. Довкілля Черкащини. За редакцією В.П. Приймак. Головне управління статистики у Черкаській області.-2011р.- 182с.
2. Статистичний щорічник Черкаської області за 2009 рік. За редакцією В.П. Приймак. Головне управління статистики у Черкаській області, 2010р.-522с.
3. Мельник Ю.Ф., Саблук П.Т. Агропромислове виробництво України: уроки 2008 року і шляхи забезпечення інноваційного розвитку // Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК», 2009 №1

УДК 332.1:36

СУЧАСНА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ

Ченурда Л.М., к.е.н., доцент

Черкаського державного технологічного університету

Розвиток соціальної сфери регіону можливий лише за рахунок інтенсифікації здійснення процесів трансформації сфери послуг у регіоні. В умовах тривалого панування на теренах України економіки адміністративно-командного типу сфера послуг розвивалася за своїми власними законами, що суперечать ринковим принципам господарювання. Як наслідок, ця сфера характеризується відсталістю від сучасного рівня життя, що призвело до нинішнього її критичного стану. Сфера послуг відіграє ключову роль як у забезпеченні стійкого економічного зростання, так і в ефективному розвитку системи життєзабезпечення населення вцілому.

Відмінна особливість соціальних послуг у сучасній економіці полягає в тому, що при споживанні соціальних послуг виникають значні зовнішні ефекти, які викликані розбіжностями між приватними і суспільними витратами та вигодами споживання. За цих умов обсяг ринкового виробництва не збігається з його ефективним рівнем. Зовнішні

ефекти відображають вплив виробництва соціальних послуг на різні аспекти суспільного життя. Крім прямого економічного ефекту, що виявляється, наприклад, у кількості студентів, які отримали диплом, що свідчить про отримання певного рівня освіти, або у кількості вилікуваних хворих, соціальні послуги здійснюють непрямо вплив на хід економічного розвитку суспільства в цілому – забезпечуючи підвищення кваліфікації і працездатності робітників, сприяючи підвищенню потенціалу економічного зростання. Соціальні результати функціонування галузей соціальних послуг істотно доповнюють економічний ефект. Розмежування економічного і соціального ефектів має умовний характер. Освіта, наприклад, задовольняючи культурні потреби людей, одночасно є чинником виробництва людського капіталу. Необхідно зазначити, що зовнішні ефекти – як позитивні, так і негативні – існують і в сфері матеріального виробництва, але у сфері виробництва соціальних послуг вони більш значущі, постійні, і їх прояв часто є значно відкладеним у часі [1].

Зовнішні ефекти визначають основну проблему виробництва цього виду послуг – неможливість їх виробництва в масштабах, що відповідають критеріям суспільного добробуту на матеріальній основі, при повному відшкодуванні витрат виробника безпосередніми споживачами. Висока значущість соціальних послуг для суспільства в цілому визначає необхідність формування особливих механізмів їхнього суспільного виробництва і споживання. Аналіз специфіки соціальних послуг, пов'язаних із зовнішніми ефектами, дозволяє зробити висновок про необхідність поєднання ринкових і неринкових механізмів їх надання.

Сучасна парадигма розвитку соціальної сфери наголошує, що при виробництві соціальних послуг не можна спиратися виключно на ринковий механізм, коли організація виробництва є справою безпосереднього виробника, а попит визначається особистим вибором безпосередніх споживачів. Вироблені на ринковій основі приватні блага характеризуються такими ознаками: виключністю в споживанні – окремі особи не допускаються до користування, поки не заплатять за нього; конкурентністю – споживання блага однією людиною не дозволяє користуватися цим благом іншій; можливістю відмови – окрема людина може вирішити не споживати благо.

Багато видів соціальних послуг мають протилежні властивості й відносяться до суспільних благ. Це означає, що найбільш ефективним їх виробником буде держава. Такі види послуг у сфері охорони здоров'я, як діяльність санітарно-гігієнічних служб, профілактика інфекційних захворювань і боротьба з ними, пропаганда здоров'я, наукові дослідження і розробки, професійна підготовка мають значущі характеристики чистих суспільних благ. Чисті суспільні блага мають значний ступінь не – виключності, не – суперличності і не – відмовності [2, с.320]. Це створює проблему „безбілетника”: можна не платити за отримання блага і отримувати вигоди від його використання. Отже, для виробництва суспільного блага необхідно, щоб воно було організоване державою.

Але основні проблеми виробництва соціальних послуг пов'язані не тільки з проблемою „безбілетника”, а більшою мірою з тим, що вони не є чистими суспільними благами, а відносяться до категорії змішаних, мають не всі характеристики суспільного блага в повному обсязі. Цілий ряд послуг у сфері охорони здоров'я має достатньо виражені характеристики приватних і змішаних благ, та при їх виробництві можуть застосовуватися ринкові механізми. При користуванні послугами бібліотек може бути використаний принцип виключності, але вони лише певною мірою є об'єктами конкуренції, щоб задовольняти різноманітні потреби читачів, фонди бібліотек повинні бути максимально великими.

Одна з найбільших труднощів полягає з тому, щоб провести межу між різними типами благ, особливо коли мова йде про змішані блага. Чітке визначення властивостей змішаних благ має принципове значення для створення ефективних механізмів їх надання споживачам при визначенні меж участі державного і приватного секторів у їх виробництві.

Так, особливу групу становить забезпечуване державою виробництво соціальних послуг, що є за природою приватним благом. Вони мають властивості виключності і є об'єктом конкуренції.

Література

1. Бандур С.І. Соціальний розвиток України: сучасні трансформації та перспективи /

С.І. Бандур, Т.А. Заяць, В.І. Куценко та ін.: за заг. ред. д-ра екон. Наук, проф., чл.-кор. НАН України Б.М. Данилишина. – 2-ге вид. доповн. і переробл. Черкаси: Брама-Україна, 2006. – 620 с.

2. Данилишин Б.М. Сфера послуг у контексті соціальної модифікації суспільства: [монографія] / Б.М. Данилишин, В.І. Куценко, Я.В. Остафійчук – К.: ЗАТ "Нічлава", 2005 – 328 с. – Бібліограф.: С. 318 – 326.

УДК 332.1:330.341.1

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ РЕГІОНІВ ЗА ДОПОМОГОЮ КЛАСТЕРІВ

Шкарупа О.В., к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування

Гімпель В.В., аспірантка

Сумського державного університету

Існує велика кількість різноманітних теорій формування та розвитку конкурентоспроможності, однією з яких є теорія кластерного управління економікою. Застосування кластерного підходу найбільш актуальне саме на регіональному рівні внаслідок необхідності тісного контакту між учасниками кластеру, що передбачає деяке територіальне обмеження. Вітчизняними економістами зроблені лише окремі спроби застосування теорії кластерів в українській економіці. Цими дослідженнями займалися такі зарубіжні вчені: М.Портер, Є.Дахман, Є.Лімер, С.Розенфельд, Д.Сольє. Вони сформували класичні поняття кластерів. Дослідженню нових форм виробничих систем та їх ролі у прискоренні розвитку економіки країни і регіонів присвячені роботи визнаних українських вчених: Т.Цихан, С.Соколенка, М.Войнаренко, С.Колодинського, Л.Рибіної та ін. Так, з точки зору С.Соколенка, для економіки України «кластери створюють унікальну підставу для розвитку інноваційної діяльності, підвищення продуктивності та рентабельності малих та середніх підприємств».

Метою статті є доказ економічної доцільності управління інноваційними процесами регіону на основі кластерів як найважливішого елементу інноваційної структури регіону. Обґрунтувати потреби виявлення, формування і розвитку регіональних інноваційних кластерів в Україні.

Формування сучасних партнерських відносин між місцевими державними органами, діловими колами, а також науковими та освітніми центрами, що підтримують виробництво, є складним комплексним процесом. Тому кластерний підхід на території України отримав недостатнє поширення як по масштабам поширення, так і по практичним результатам.

Перевагою для регіональної влади при реалізації кластерного підходу є те, що кластер дозволяє сфокусувати увагу на перевагах та проблемах регіону. Органи управління кластерами, серед яких є і владні структури, отримують доступ до різноманітної достовірної інформації про діяльність підприємств, стан даного сектора економіки та ринку трудових ресурсів.

Основною метою регіональних кластерів є забезпечення виробничо-комерційної діяльності на базі ефективного стратегічного альянсу та ділового співробітництва між всіма учасниками. Із сукупності різноманітних цілей створення кластерів можна виділити ті, що відносяться до цілей при побудові саме регіональних кластерів:

- збалансоване споживання всіх видів ресурсів, включаючи адміністративний ресурс;
- стратегічні заходи, що впроваджуються з метою підвищення конкурентоспроможності, охоплюють кластер в цілому, а не окремі підприємства;
- створення розгалуженої інфраструктури для ефективної взаємодії великого бізнесу з малим та середнім бізнесом;
- найбільш ефективний розвиток механізмів горизонтальної та вертикальної інтеграції в усіх сферах господарської діяльності;
- розвиток початкового інвестування в інноваційній сфері з послідуємим